

Vergaderjaar 2021–2022

26 234

Vergaderingen Interim Committee en Development Committee

Nr. 268

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni 2022

Hierbij stuur ik u het verslag van de vergadering van de Coalitie van Ministers van Financiën voor klimaatactie op 19 april, de G20 vergadering van Ministers van Financiën en centralebankpresidenten op 20 april en de bijeenkomst van het International Monetary and Financial Committee (IMFC) op 21 april¹.

De na afloop gepubliceerde statements zijn bijgevoegd. Dit betreft het IMFC Chair's statement van de IMFC voorzitter Calviño en het IMFC-statement dat ik namens onze kiesgroep heb uitgegeven.

De Minister van Financiën,
S.A.M. Kaag

¹ Zie bijlage.

Verslag van de vergaderingen van de Coalitie van Ministers van Financiën voor klimaatactie, het International Monetary and Financial Committee (IMFC) en de G20 Ministers van Financiën en Presidenten van Centrale Banken op 19, 20 en 21 april

Op woensdag 20 en donderdag 21 april vond de voorjaarsvergadering van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in hybride vorm plaats in Washington D.C. Nederland vertegenwoordigde de Nederlands-Belgische IMF-kiesgroep tijdens het *International Monetary and Financial Committee* (IMFC). En marge van deze voorjaarsvergadering vond op dinsdag 19 april de zevende ministeriële vergadering van de Coalitie van Ministers van Financiën voor klimaatactie plaats. Minister Kaag gaf tijdens deze vergadering een videoboodschap namens Nederland af. Daarnaast was op woensdag 20 april de tweede vergadering van de G20 Ministers van Financiën en Presidenten van Centrale Banken (FMCBG) onder Indonesische voorzitterschap, waarvoor Nederland als gastland was uitgenodigd en Minister Kaag Nederland vertegenwoordigde.

De vergaderingen stonden in het teken van de Russische oorlog in Oekraïne, en het effect daarvan op de mondiale financieel-economische situatie. Daarnaast stonden de oprichting van de *Resilience and Sustainability Trust*, de externe financieringsbehoefte van lage-inkomenslanden, schuldenproblematiek, en klimaat op de agenda.

Na afloop van de vergaderingen is een IMFC Chair's Statement en de IMFC-verklaring namens de kiesgroep.²

Onderstaand verslag gaat in op de toezegging aan lid Alkaya tijdens het Commissiedebat IMF d.d. 13 april 2022 om het onderwerp toegevoegde waarde van cryptovaluta mee te nemen. Tevens wordt met dit verslag voldaan aan de toezegging van de Minister van Financiën aan het lid van Weyenberg om dieper in te gaan op de klimaatgerelateerde hervormingen van de RST, evenals de toezegging aan het lid van Weyenberg om een update te geven van de vordering om USD 100 miljard aan *Special Drawings Rights* door te lenen.

International Monetary and Financial Committee

Mondiale economie

Een belangrijk thema tijdens de IMF voorjaarsvergadering betrof de mondiale economische vooruitzichten, en met name de macro-economische implicaties van de oorlog in Oekraïne. In het World Economic Outlook (WEO) rapport, dat op 19 april jl. is gepubliceerd, geeft het IMF aan dat de mondiale economie, na het herstel van de pandemie met 6,1% in 2021, zowel in 2022 en 2023 naar verwachting met 3,5% zal groeien. Dit is 0,9%-punt en 0,3%-punt lager in vergelijking met de januari-raming.

Ten eerste worden Oekraïne en de landen in de regio het hardst geraakt door de oorlog. De Russische oorlog in Oekraïne zal het ingezette mondiale economische herstel na de pandemie afremmen. De economische gevolgen van het conflict zijn merkbaar via hogere grondstoffenprijzen, toegenomen onzekerheid voor huishoudens, bedrijven en financiële markten en verminderde export naar conflictgebieden en landen met lagere groeivoorzichten. Tijdens de vergaderingen kwam vooral naar voren dat opkomende economieën en lage-inkomenslanden

² Het IMFC Chair's statement en de IMFC-verklaring van Minister Kaag zijn opgenomen in de bijlage.

relatief kwetsbaar zijn gebleken voor de effecten van de oorlog. De impact op diverse regio's en landen lopen echter sterk uiteen; zo worden importeurs van voedsel en energie hard geraakt, terwijl grondstoffenexporteurs profiteren van de fors gestegen prijzen.

Het IMF gaf daarnaast aan dat de toegenomen druk op grondstoffenprijzen en aanhoudende verstoringen in toeleveringsketen verder zullen bijdragen aan de alreeds hoge inflatie. Dit holt de koopkracht van huishoudens uit en zal naar verwachting consumptieve bestedingen verder onder druk zetten. Deze aanhoudende inflatie kan tijdelijke en gerichte steun voor kwetsbare huishoudens op korte termijn rechtvaardigen. De oorlog plaatst overheden echter wel voor een dilemma tussen enerzijds het dempen van de inkomensschok voor lage inkomens en anderzijds het herstellen van begrotingsbuffers na de pandemie. De opbouw van buffers in aanloop van de crisis en het gebruik van noodsteunmaatregelen tijdens de crisis zijn volgens het IMF effectief gebleken in het dempen van de negatieve economische gevolgen van de pandemie. Het IMF benadrukt echter dat de noodsteunmaatregelen tijdig moeten worden afgebouwd en buffers verder aangesterkt naarmate landen de pandemie achter zich laten, vooral in de huidige context van hoge inflatie.

Daarnaast lichtte het IMF toe dat overheden aandacht moeten hebben voor de klimaattransitie en digitalisering, en in de toekomst het beleid moeten richten op structurele hervormingen en investeringen die het economische aanpassingsvermogen vergroten en de productiviteitsgroei op de langere termijn bevorderen. Mondiale schuldenniveaus lijken zich te stabiliseren rond 94%³ in de periode 2022–2024, ruim boven het niveau van voor de pandemie. Dit impliceert een verhoogd risico voor schuldhoudbaarheid, juist in een tijd waarin de mondiale financieringscondities verkrappen. Het IMF benadrukte het belang dat overheden passende begrotingskaders vaststellen om schuldhoudbaarheid te waarborgen en begrotingsbuffers op de middellange termijn opbouwen.

De huidige hoge inflatie brengt volgens het IMF het risico voor een ontankering van inflatieverwachtingen met zich mee. Volgens het IMF is een tijdige normalisatie van het beleid daarom van belang. Het IMF pleit daarnaast voor een duidelijk gecommuniceerde benadering voor het aanpassen van de toekomstige monetaire koers.

Tijdens de voorjaarsvergadering is daarnaast gesproken over publiek digitaal geld zoals centrale bank digitale valuta (CBDC) en private alternatieven zoals crypto's. Het IMF benadrukt dat crypto's meerdere kansen kunnen bieden voor de financiële sector en de reële economie, waaronder snelle en eenvoudige betalingen, innovatieve financiële dienstverlening alsook inclusieve toegang tot voorheen «unbanked» delen van de wereld. Tegelijkertijd heeft het IMF oog voor mogelijke risico's die gepaard gaan met de ontwikkeling van crypto's en ziet het noodzaak voor regulering op internationaal niveau. Zo evalueert het IMF ook de ontwikkelingen op het gebied van CBDC in verschillende landen en regio's, en brengt het lessen en ervaringen samen zodat landen van elkaar kunnen leren.

IMF

Het IMF heeft het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet om de mondiale economie te stabiliseren en ondersteunen, onder andere via noodliquiditeit en een generieke allocatie van speciale trekkingsrechten

³ Zie ook Fiscal Monitor, April 2022.

(*Special Drawing Rights, SDR*).⁴ In de huidige context van onzekerheid door de Russische invasie in Oekraïne levert het IMF belangrijke ondersteuning aan de leden via beleidsadvies, tijdige financiële steun en gerichte capaciteitsontwikkeling.

Tijdens de vergadering werd dit keer geen gezamenlijk communiqué aangenomen vanwege het gebrek aan unanimiteit in verband met de Russische invasie van Oekraïne. In plaats daarvan heeft de Spaanse voorzitter Calviño een statement uitgebracht, waarbij brede steun was voor de grote inhoudelijke thema's. Voor Nederland was het belangrijk dat deze IMFC geen «business as usual» was en dat er duidelijk stelling genomen zou worden tegen de oorlog van Rusland in Oekraïne. Nederland heeft tijdens de interventie solidariteit uitgesproken met het Oekraïense volk en het geweld van Rusland veroordeeld. Daarnaast heeft Nederland zich aangesloten bij verschillende andere landen die de vergadering verlieten tijdens de interventie van Rusland, die overigens niet fysiek deelnam aan de vergadering.

Hoog op de agenda van het IMFC stond de noodzaak voor additionele financiering om aan de liquiditeitsbehoefte van Oekraïne te voldoen. Oekraïne heeft urgent behoefte aan liquiditeit aangezien reguliere overheidsuitgaven zoals sociale zekerheid en ambtenarensalarissen blijven bestaan terwijl belastinginkomsten dalen. Per maand komt het land ca. USD 5 mld. tekort. Het IMF heeft in maart noodliquiditeit voor Oekraïne goedgekeurd ter waarde van EUR 1,2 mld. De leden van het IMFC verwelkomden de oprichting van de IMF *Ukraine Administered Account* waarmee donoren financiële steun aan Oekraïne kunnen geven. Canada heeft CAN 1 mld. toegezegd aan Oekraïne via de IMF *Administered Account*.⁵ De leden riepen op tot sterke coördinatie tussen de internationale partners om Oekraïne te ondersteunen in hun financieringsnood.

Het IMF speelt een sleutelrol bij het verstrekken van financiële steun in aangrenzende regio's die economisch en financieel sterk verbonden zijn met het conflictgebied, evenals landen die hard geraakt worden door de stijgende voedsel- en energieprijzen. Zo is inmiddels het *Extended Credit Facility* programma van Moldavië uitgebreid en is een *staff-level agreement* overeengekomen met Georgië over een *Stand-By Arrangement*. Daarnaast is onder andere Egypte in gesprek over een mogelijk programma. Het IMF staat met voldoende capaciteit klaar om landen in nood te helpen.

Het IMFC heeft brede steun uitgesproken voor de oprichting van de *Resilience and Sustainability Trust (RST)*, met name gericht op klimaat en pandemische paraatheid. De RST is op 1 mei opgericht. De RST is bedoeld voor financiering aan landen die hervormingen doorvoeren om risico's van onder meer klimaatverandering en pandemieën te mitigeren en tevens stabiliteit van de betalingsbalans in de toekomst te borgen. Dit zou de weerbaarheid tegen schokken, zoals klimaatverandering en pandemieën, kunnen versterken in kwetsbare opkomende economieën en lage-inkomenslanden.⁶

Er komen 143 landen in aanmerking voor de RST, namelijk alle lage-inkomenslanden en een brede groep middeninkomenslanden. Om een RST-programma te ontvangen, dient een land aan de volgende eisen te voldoen: i) een pakket beleidsmaatregelen van hoge kwaliteit in lijn met

⁴ Kamerstukken II, 2020/21, 26 234 nr. 254.

⁵ Canada Provides Additional Financial Support to Ukraine – Canada.ca.

⁶ Het IMFC Chair's Statement is bijgevoegd.

het doel van de RST; ii) een lopend IMF-programma van hoge kwaliteit; en (iii) houdbare schuld en voldoende capaciteit om het Fonds terug te betalen. Een programma zal maximaal 150% van quota bedragen of SDR 1 mld., waarbij de laagste bovengrens bindend is.

Landen met een RST programma committeren zich aan hervormingsmaatregelen gerelateerd aan klimaatverandering of pandemische paraatheid. Nederland heeft zich uitgesproken voor een sterke relatie van de hervormingen aan klimaat. Klimaatgerelateerde hervormingen zijn erop gericht om klimaatrisico's te integreren in economische beslissingen en om landen te ondersteunen met adaptatie, mitigatie en transitie. Hierbij kan worden gedacht aan koolstofbeprijzing of het integreren van klimaatbudgettering. Het IMF werkt op dit moment aan een meer gedetailleerde analyse – gebruikmakend van expertise binnen en buiten het IMF – waarin indicatieve gebieden en maatregelen voor RST-hervormingen en conditionaliteit verder worden uitgewerkt.⁷

Middelen via de RST zullen worden uitgegeven als begrotingssteun en zullen geen gerichte aanwending kennen. RST-financiering kan bijvoorbeeld worden gebruikt om tegemoet te komen aan (i) het dekken van eventuele kortere termijn betalingsbalansbehoeften; ii) meer beleidsruimte voor begrotingsuitgaven en hervormingen in verband met structurele uitdagingen; en iii) het vergroten van buffers op langere termijn om het vermogen om schokken het hoofd te bieden te versterken. Zo kunnen landen de RST financiering onder andere gebruiken voor doelgerichte en tijdelijke subsidies om groene technologieën te stimuleren of sociale uitgaven te verhogen om herverdelingseffecten van koolstofbeprijzing te compenseren.

Om in het najaar operationeel te zijn, zijn er tijdig voldoende bijdragen nodig aan de RST. Een aantal landen heeft tijdens de G20 Top in Oktober reeds aangegeven bereid te zijn 20% van de in 2021 gealloceerde SDR's door te lenen. Tijdens de IMFC-vergadering is door een aantal landen een concrete toezegging gedaan voor het vrijwillig doorlenen van gealloceerde SDR's aan de RST, waaronder Japan en Canada.⁸ In het G20 FMCBG communiqué in juli zal naar verwachting een update worden gegeven van de totale omvang van doorgeleende SDR's.

Het IMFC heeft het belang van houdbare schulden benadrukt. De IMFC-leden hebben daarom hun steun uitgesproken voor effectieve implementatie van het G20 *Common Framework for Debt Treatments beyond the Debt Service Suspension Initiative* en opgeroepen de implementatie daarvan te versnellen. Dit raamwerk biedt een structurele oplossing voor landen met onhoudbare schuld. De IMFC-leden ondersteunen daarbij het belang van schuldentransparantie. Nederland heeft daarbij aandacht gevraagd voor het toenemende gebruik van complexe schuldensstructuren, zoals het gebruik van onderpand en impliciete verplichting op de overheidsbalans.

G20 bijeenkomst van Ministers van Financiën en Centrale Bankpresidenten

Op 20 april vond de G20-vergadering van Ministers van Financiën en Presidenten van Centrale Banken (FMCBG) plaats. Voor Nederland was

⁷ Zie ook box 1 uit het voorstel voor oprichting van de RST Proposal To Establish A Resilience and Sustainability Trust (imf.org).

⁸ Zie ook IMF statement van Minister Freeland (Canada) en Minister Suzuki (Japan) STATEMENTS GIVEN ON THE OCCASION OF THE INTERNATIONAL MONETARY AND FINANCIAL COMMITTEE (IMFC) MEETING – APRIL 21, 2022.

het belangrijk dat deze G20 geen «business as usual» FMCBG zou zijn en dat er duidelijk stelling genomen zou worden tegen de oorlog van Rusland in Oekraïne. Nederland heeft tijdens de interventie solidariteit uitgesproken met het Oekraïense volk en het geweld van Rusland veroordeeld. Daarnaast heeft Nederland zich aangesloten bij verschillende andere landen die de vergadering verlieten tijdens de interventie van Rusland, die overigens niet fysiek deelnam aan de vergadering.

De vergadering bestond uit vier inhoudelijke themasessies waarin Ministers met elkaar van gedachten konden wisselen: 1) de mondiale economie en risico's, 2) internationale initiatieven op het gebied van gezondheid, 3) de mogelijkheden om kwetsbare landen economisch te steunen en 4) duurzame financiering. Gezien hetgeen besproken tijdens de eerste en derde sessie sterk overlapt met de IMFC wordt dit hier niet separaat toegelicht.

Tijdens de sessie over mondiale economie was veel aandacht was voor de oorlog in Oekraïne en de economische gevolgen daarvan. Een grote groep landen, waaronder Nederland, veroordeelde de Russische agressie. Veel landen uitten daarnaast hun zorgen over de hoge inflatie en hoge energieprijzen. Nederland benadrukte daarbij het belang van blijvende financiële steun voor Oekraïne en voor het richten van nationale beleidssteun op kwetsbare groepen en het verduurzamen van de economie. Enkele landen vroegen ook aandacht voor de grensoverschrijdende gevolgen van monetaire verkrapping.

Op het gebied van gezondheid is gesproken over de verschillende manieren om de financiering van pandemische paraatheid en respons sneller, toereikender en voorspelbaarder te maken. Verschillende landen gaven aan dat een *Financial Intermediary Fund* ondergebracht bij de Wereldbank de beste optie lijkt en dat de komende periode gewerkt kan worden aan de vormgeving hiervan. Enkele landen gaven aan dat het belangrijk is duplicatie van bestaande initiatieven te voorkomen. Naar verwachting zal tijdens de FMCBG vergaderingen in juli en oktober opnieuw aandacht zijn voor dit onderwerp, met het doel dit jaar te komen tot de oprichting van een FIF.

Vervolgens is van gedachten gewisseld over de mogelijkheden om kwetsbare landen economisch te steunen. Landen spraken net als bij de IMFC Plenary breed steun uit voor de oprichting van de RST met een focus op klimaat en *pandemic preparedness*. Een aantal landen heeft de intentie herhaald om SDR's door te lenen, onder andere ook aan de RST. Nederland benadrukte daarnaast net als veel andere landen het belang van implementatie van het *Common Framework* en van het vergroten van transparantie omtrent overheidsschulden.

Tot slot is gesproken over duurzame financiering. Veel landen uitten hun zorgen over de beschikbaarheid van financiering voor de groene transitie als gevolg van COVID-19, de oorlog in Oekraïne en de hoge prijsniveaus. Dit is met name een risico voor lage-inkomenslanden, die relatief weinig budgettaire ruimte hebben. Verschillende landen steunden daarnaast de ambitie van het Indonesische voorzitterschap om een raamwerk voor transitiefinanciering op te stellen. Dit raamwerk moet een gezamenlijk begrip creëren van welke uitgaven geïnclassificeerd kunnen worden als transitiefinanciering.

Verslag Ministeriële bijeenkomst Coalitie van Ministers van Financiën voor klimaatactie

Op 19 april 2022 vond de zevende ministeriële bijeenkomst plaats van de Coalitie van Ministers van Financiën voor Klimaatactie, die inmiddels 71 leden telt. Op deze bijeenkomst kwamen leden van de coalitie virtueel bijeen om onder het co-voorzitterschap van Finland en Indonesië te spreken over beleidsinstrumenten van Ministers van financiën om de klimaatcrisis te adresseren in de context van verschillende internationale en regionale carbon pricing initiatieven. Nederland heeft op deze bijeenkomst de impact van de huidige crisis in Oekraïne benoemd die het belang van een energietransitie onderstreept waarbij aandacht moet zijn voor zowel energiezekerheid, energieopslag en verduurzaming. Mechanismen voor koolstofbeprijzing zijn een belangrijk instrument in de toolbox van Ministers van Financiën om hier aan bij te dragen. Omdat klimaatverandering niet stopt bij grenzen is internationale coördinatie van belang. Nederland is daarom positief over de internationale initiatieven op dit thema van bijvoorbeeld de Wereldbank, de OESO en het IMF, en vindt het belangrijk dat deze zo open en inclusief mogelijk zijn.

Minister Kaag heeft net als enkele andere Ministers een videoboodschap opgenomen om de discussies binnen de coalitie te ondersteunen. Deze is terug te zien op de website van de coalitie⁹.

⁹ Seventh Ministerial Meeting | Coalition of Finance Ministers (financeministersforclimate.org).